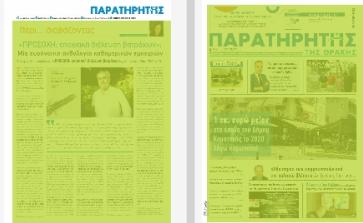

Περι διαβάζοντας «ΠΡΟΣΟΧΗ: εποχιακή διέλευση βατράχων»: Μία ευσύνοπτη ανθολογία καθημερινών εμπειριών...

Media: ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ Page: 16 Published at: 10-06-2021
Author: Surface: 992.51 cm² Circulation: 0
Subjects:

Περι... διαβάζοντας

της Λεύκης Σαραντινού*

«ΠΡΟΣΟΧΗ: εποχιακή διέλευση βατράχων»: Μία ευσύνοπτη ανθολογία καθημερινών εμπειριών

Γιώργος Σκαμπαρδώνης, «ΠΡΟΣΟΧΗ: εποχιακή διέλευση βατράχων», εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2021, σ. 240

Σαν βάτραχοι που κινούνται στους δρόμους μεταξύ φαντασίας και μύθου είναι οι φράσεις από τα είκοσι πέντε διηγήματα του **Γιώργου Σκαμπαρδώνη**, και μικροί γυρίνοι είναι οι λέξεις τους, στη νέα συλλογή που τιτλοφορείται με τον ασυνήθιστο τίτλο «ΠΡΟΣΟΧΗ: εποχιακή διέλευση βατράχων».

Το τι θα γίνει ο καθένας από αυτούς τους μικρούς γυρίνους μεγαλώνοντας το καθορίζει ο συγγραφέας, επιφυλάσσοντας όμως διαφορετική μοίρα για τον καθένα από αυτούς.

Η λυρική, πλούσια γλώσσα του Γ. Σ. δεν χρειάζεται συστάσεις, αφού πάντοτε ο συγκεκριμένος συγγραφέας φροντίζει τα μέγιστα για την ωραιότητα και τη ροή του λόγου του. Αυτό το οποίο κάνει όμως εντύπωση στη συγκεκριμένη συλλογή διηγημάτων είναι το ενδιαφέρον που παρουσιάζει αναγνωστικά η υπόθεσή τους. Δεν είναι τόσο συννηθισμένο να ανυπομονεί ο αναγνώστης να δει τι θα γίνει παρακάτω όταν διαβάζει διηγήματα – αυτό είναι κάτι που χαρακτηρίζει κυρίως τα μυθιστορήματα. Κι όμως, διαβάζοντας πολλά από τα συγκεκριμένα διηγήματα, εγώ προσωπικά ένιωσα σαν να διάβαζα ένα πολύ ενδιαφέρον και καλογραμμένο μυθιστόρημα.

Πρόκειται για διηγήματα με συγκεκριμένο θέμα, που κάνουν τον αναγνώστη να δημιουργεί κινηματογραφικές εικόνες καθώς τα διαβάζει. Δεν είναι σκέτες περιγραφές χωρίς σκοπό, γραμμένες μονάχα για την ομορφιά της γλώσσας. Αντίθετα, όλα τα διηγήματα έχουν κάτι να μας πουν και διατηρούν αμείωτο το ενδιαφέρον του αναγνώστη τόσο από την ενδιαφέρουσα πλοκή όσο και από την ομορφιά της γλώσσας. Ο Γ. Σ. γνωρίζει πολύ καλά τον σκοπό για τον οποίο γράφει και τι ακριβώς θέλει να περάσει στον αναγνώστη. Και το πετυχαίνει απόλυτα.

Τα διηγήματα διαφέρουν αρκετά

«Τα διηγήματα διαφέρουν αρκετά μεταξύ τους. Άλλα πιο μικρά, άλλα πιο εκτεταμένα, άλλα δίνουν έμφαση στην περιγραφή, άλλα στη διήγηση. Το τέλος είναι διαφορετικής υψής στο καθένα από αυτά. Άλλα αφήνουν ένα ερωτηματικό να πλανάται στην ατμόσφαιρα μετά το πέρας της ανάγνωσής τους και άλλα έχουν το τέλος τους ως αφετηρία αναζήτησης και προβληματισμού. Άλλα είναι καμωμένα με χιούμορ, άλλα αποτίουν ένα καλά συγκαλυμμένο φόρο τιμής στη Μητέρα Φύση, άλλα υμνούν αντικείμενα από τα παλιά και άλλα ξεψαχνίζουν τις πιο μύχιες σκέψεις και επιθυμίες των πρωταγωνιστών»

μεταξύ τους. Άλλα πιο μικρά, άλλα πιο εκτεταμένα, άλλα δίνουν έμφαση στην περιγραφή, άλλα στη διήγηση. Το τέλος είναι διαφορετικής υψής στο καθένα από αυτά. Άλλα αφήνουν ένα ερωτηματικό να πλανάται στην ατμόσφαιρα μετά το πέρας της ανάγνωσής τους και άλλα έχουν το τέλος τους ως αφετηρία αναζήτησης και προβληματισμού. Άλλα είναι καμωμένα με χιούμορ, άλλα αποτίουν ένα καλά συγκαλυμμένο φόρο τιμής στη Μητέρα Φύση, άλλα υμνούν αντικείμενα από τα παλιά και άλλα ξεψαχνίζουν τις πιο μύχιες σκέψεις και επιθυμίες των πρωταγωνιστών. Τα σκήπτρα κρατούν οι αναμνήσεις των ηλικιωμένων, αναμνήσεις που στοιχειώνουν και δημιουργούν έντονο αίσθημα νοσταλγίας. Υπό αυτό το πρίσμα και πάλι ο Γ. Σ.

δεν αφήνει εντελώς απέξω από τις σελίδες του βιβλίου του την Ιστορία. Απεναντίας, αυτή είναι διαρκώς παρούσα μέσα από τις διηγήσεις των ηλικιωμένων, οι οποίες αφορούν τα παιδικά τους χρόνια. Έτσι μνήμες μεταπολεμικές, μνήμες του Εμφυλίου, μνήμες από το χωριό και την πόλη, όλες έχουν τη θέση τους εδώ, κάνοντας την Ιστορία του 20ού αιώνα – την καθημερινή και κοινωνική Ιστορία, την Ιστορία της μάζας και του όχλου και όχι την πολιτική –, να είναι πιο παρούσα από ποτέ.

Πολλά από τα διηγήματα μοιάζουν εμπνευσμένα από τυχόν προσωπικά βιώματα και εμπειρίες του συγγραφέα. Εύλογα αναρωτιέται λοιπόν κανείς σε ποιον βαθμό είναι αυτοβιογραφικό το βιβλίο, ιδίως αφού πολ-

λά διηγήματα διαδραματίζονται σε περιοχές της Βορείου Ελλάδας, στη Θεσσαλονίκη, από όπου κατάγεται ο συγγραφέας, αλλά και στον Άγιον Όρος, την Κοζάνη, τη Νάουσα, τις Σέρρες.

Επομένως, το βιβλίο ανθολογεί μικρές, καθημερινές εμπειρίες που όλοι μας θα μπορούσαμε να είχαμε ζήσει, δοσμένες με φυσικό τρόπο και μία ρέουσα γλώσσα, η οποία μαγεύει με τη σαφήνεια και την απλότητά της. Ενίστη παίρνουν τη θέση τους στο κείμενο λέξεις κόπως πιο ασυνήθιστες και εξεζητημένες, χωρίς όμως να θυσιάζεται ποτέ η ομορφιά της απλότητας. Αυτό είναι το κοινό στοιχείο ανάμεσα στα διηγήματα και τα κά- νει, παρά τις διαφορές τους, να σχετίζονται στενά μεταξύ τους.

Συνολικά, υπάρχουν πολλά επα-

ναλαμβανόμενα μοτίβα και αυτά είναι κυρίως οι εικόνες της φύσης, οι καλόγεροι, οι ηλικιωμένοι που θυμούνται και αφηγούνται, η μουσική και οι μουσικοί και οι γιορτές, ιδίως τα Χριστούγεννα και η Πρωτοχρονιά. Πρόκειται άραγε για καθαρή σύμπτωση ή συγγραφική εμμονή; Η μήπως ο συγγραφέας επιλέγει να εκφραστεί περισσότερο διά του στόματος των ηλικιωμένων, επειδή αυτοί έχουν ζήσει περισσότερο και καταλαβαίνουν και αντιλαμβάνονται αλλιώς τη Ζωή;

Οι γυναίκες, από την άλλη, σπάνια πρωταγωνιστούν. Πρόκειται για έναν καθαρά ανδρικό διηγηματικό κόσμο. Διαμέσου όμως της αντρικής ματιάς δηλώνουν την παρουσία τους και οι γυναίκες και, αν και αποσιωδούν από πρωταγωνίστριες, εντοπίσιμες δεν αποσιωδούν από τις σελίδες του βιβλίου.

Ο χρόνος που φεύγει και χάνεται μαζί με τη ζωή, οι αναμνήσεις που πάντοτε μας πολιορκούν, ο πόνος της απώλειας, ο κόσμος του μοναχισμού, η αγάπη προς τη φύση και τα ζώα, όλα δηλώνουν «το παρόν» στις σελίδες του βιβλίου. Ο αναγνώστης όμως μπορεί να αφογκράζεται μεν καθαρά αυτό που θέλει να πει ο συγγραφέας, διατηρεί όμως την ελευθερία να δώσει και τη δική του ερμηνεία σε αυτό που διάβασε, να επιλέξει, δηλαδή, με ποιον ακριβώς τρόπο θέλει να τον αγγίξει το κάθε ένα από τα διηγήματα του Σκαμπαρδώνη και τι να εισπράξει από αυτά. Με ποιο να ταυτιστεί. Με ποιο να συγκινηθεί. Με ποιο να γελάσει. Με ποιο να θαυμάσει την ομορφιά της γλώσσας. Και τελικά ποιο από όλα να ξαναδιαβάσει προκειμένου να ξαναζήσει τη μαγεία της ανάγνωσης στον παραμυθένιο κόσμο των λέξεων.

*Η Λεύκη Σαραντινού είναι φιλόλογος, ιστορικός και συγγραφέας. Τελευταίο της βιβλίο η ιστορική μελέτη «Μύθοι που έγιναν ιστορία», εκδόσεις Ενάλιος, Αθήνα 2020.